

Hofkammer und Finanzministerium, Allgemeine Abteilungen. Katasterabteilung, Akten GKG, 544–573. doboz (30 doboz): 998 kataszteri felmérésre vonatkozó ügyirat (1867–1869), Akten Beilagen – 685–686. doboz (2 doboz), előbbi üres, utóbbi Galíciára vonatkozik. A feltárásról jegyzék készült: dobozszám, ügyirat év- és iktatószáma, beadó neve, röviden a beadvány tárgya (német nyelvű ügyiratok, a beadó és a tárgymegjelölés a jegyzékben német). Ez az értelmezés és a fordítás hibáit elkerüli és az osztrák, román, szlovák stb. kutatók számára is könnyebben használhatóvá válik.

Az Österreichisches Kamerale (FHKA NHK Neues Kaale Ö Akten) anyagában a műszaki személyzet nyugdíjazására vonatkozó iratok találhatóak, ebből darabszinten átnézve 8 (1231–1233., 1255–1258.) doboz, 90 ügyirat jegyzékelve. A beszámoló és a jegyzékek elérhetők a projekt honlapján (Iratfeltárás/Ausztria).

Megkezdjük az Ústredný archív geodézie a kartografie kataszteri iratanyagának összerendelését a poligontérkép adataival, ennek befejezését követően – 2023-ban – szükség szerint végzünk helyszíni kutatást.

Szakmai segítségünkkel a Bécsi Magyar Levéltári Kirendeltség 2021. évi hungarikadigitalizálása keretében elkészült az ÖstA FHKA, Katasterabteilung (VI. Abteilung) iratanyag 1849–1871. évkörű indexköteteinek a szkennelése. A felvételeket az MNL OL Magánlevéltárak és gyűjtemények osztálya az X 10897 törzsszámon vette nyilvántartásba (<http://www.eleveltar.hu>, Digitális tartalom mező linkjén keresztül).

Belföldi levéltári kutatások

A Földmérési és Távérzékelési Intézetben lévő kataszteri térképek digitális másolatainak (X 10837) állományba vétele folytatódott, 210 leírási egység készült el, bekerült a tartós tárho (SDB), összesen 47 mappa, 663 fájl, 107,5 GB.

A K 269 Pénzügyminisztérium, Általános iratok állagának kataszteri vonatkozású iratait ügyiratszinten feltárjuk. 2022-ben elkészült az I. rész VI. ügyosztály iratainak (K 269-I.-6.; 29. csomó, 1867–1869, 179 Excel-sor), illetve

a II. rész Tárgyi alapon átrendezett iratoknak, A Pénzügyi közigazgatás, 21. tétel Háromszögelesi és kataszteri felmérési ügyek (K 269-II-A-21.-a; 394 Excel-sor) ügyiratainak a jegyzéke.

Az S 92-23.5. Országos kataszteri felmérés – rendeletek, Rendeletek gyűjteménye, 1912–1914 darabszintű feltárása megtörtént, összesen 61 Excel-sor készült (oldalszám, iktatószám, irat kibocsátója, címzettje, tárgya, kelte, megjegyzések).

Ezeket a feldolgozásokat Török Enikő végezte, az eredmények elérhetők a levéltári nyilvántartásban (<http://www.eleveltar.hu>) vagy a projekt honlapján (Iratfeltárás/Magyarország/MNL OL).

Poligontérkép az adatok vizualizációjához

A projekt adatbázisának vizualizációjához tervezett pont- és poligontérkép shapefájlla már most további tudományos munkákat segít, igazolva a projekt alapvető jellegét. Azt összekapcsolják a Magyar Nemzeti Levéltár földrajzi névterének entitásaival, ennek eredményeként a különböző adatbázisokban tárolt segédlet és tematikus gyűjteményekben fellelhető, földrajzi vonatkozású rekordok megjelenítése valósulhat meg. Timár Gábor professzor (ELTE TTK) a határmegállapítás történeti hátterét vizsgáló kutatásaihoz felhasználhatta a shapefájlt, amely véleménye szerint „Magyarország mai területén teljesen pontos, a történelmi országterület többi részén 100 méter pontosságú községhatár-adatbázis. Térinformatikai kialakítása és pontossága miatt bármely olyan projektben felhasználható, ahol település szintű adatbázis és egyértelmű településazonosító elérhető és térképi ábrázolás szükséges.” Elkészült a poligonelemek azonosítójának és a települések LAU-kódjának összerendelése is.

Prozopográfiai gyűjtemény, névtér

Az 1850 és 1918 között a kataszteri szervezetben dolgozó személyek életrajzi adatainak feltárása folytatódott. Elkészült a prozopográfiai adatbázis (MS Access), ennek feltöltése megkezdődött. Az adatbázisról részletes ismertető jelent meg a Catastrumban. A személyek – később adataik

is – a projekt honlapjának Protopográfia menüpontjában található.

Újabb egyéni életutak (Homolka József, Komlósi István, Mersich András, Sártory Antal) összefoglalója jelent meg a Catastrumban.

Digitalizálás

2021-ben vállalkozói szerződést kötöttünk az Arcanum Adatbázis Kft.-vel az S 79 Kataszteri iratok kataszteri telekkönyv irattípusának digitalizálására és publikálására (315 000 oldal), a munkálatokat a pénzügyi lehetőségek miatt két részletben végeztük el. A 2021. évi irat-előkészítés tapasztalatai alapján restaurátor segédeszközöket szereztünk be a lapra szedéshez (általános költségekből fedeztük). Az iratkiemelést, lapra szedést, majd a reponálást a szenior kutató vezetésével a vezető kutató végezte, összesen 70 munkaórában.

A 2021. évi teljesítmény (S 79. No. 101–452., 326 település 384 telekkönyve, közel 83 000 felvétel, 164 417 oldal, 425 GB) után 2022-ben az S 79. No. 452/3.–682/1., 228 település 367 telekkönyve, 80 306 felvétel, 159 415 oldal, (963 GB), további 29 irat és 11 kötet, 8692 felvétel (110 GB) betöltése, publikációja valósult meg. Ősszesen 554 település 751 telekkönyve, 323 832 oldal (1,4 TB) közel 164 000 felvétele, valamint az MNL által digitalizált 44 000 felvétel érhető el a Hungaricana Közgyűjteményi Portálon. A munkálatokról részletes beszámolót közölt Török Enikő a Catastrum 2021. évi 4. számában. A projekt ezen része terv szerint, pontosabban azon felül valósult meg.

Az S 79 Kataszteri iratok elektronikus nyilvántartásból átemelt adatai – 13 603 leírási egység, ebből 5276-hoz a már elkészült felvételeket hozzákapcsolták – 2022 decemberétől elérhető az Adatbázisok Online felületén is, és annak szerkesztői szeretnék, ha a következő nagy névindexelés ezen a gyűjteményen valósulna meg.

Folytatódott az Állami Nyomda jogutódja, az ANY Biztonsági Nyomda Zrt. Archivumának feltárása a cég munkatársának segítségével. 2021 decemberében a Térképtár kilenc sorozatának anyagát, elsősorban 1869 és 1920 között készült nyomtatott térképeket digitalizált az

MNL Digitális Tartalomfejlesztési Osztálya (907 felvétel, 67,5 GB). 2022 nyarán további iratok azonosítása is megtörtént (pl. a két világháború közötti személyi állomány személyi katonjai, térképnyomat-előállítási napló, 1942–1953), digitalizálásukra és állományba vételükre 2023-ban kerülhet sor.

Publikációk, ismeretterjesztés

A vállalt publikációs számot (4) meghaladtuk, sőt két másik projekttag is írt cikket, a résztvevők előadásokat is tartottak a témában. A honlap „Publikációk” menüpontja szerzők és időrend szerint, a szabad hozzáférés (open access) megadásával tartalmazza a cikkek (13) és az előadások (5) jegyzékét.

A projekt honlapja: <http://www.negyzetkataszter.hu>

A vezető és a szenior kutató a Catastrum (<http://www.castrum.hu>) folyóirat fő- és felelős szerkesztője.

Értékelés

A Történelem zsűri a 2021. 12. 01. – 2022. 11. 30. közötti időszokról szóló szakmai részjelentést elfogadta.

Az értékelő bizottság megjegyzése: „A projekt 3. évében elvégzett munka az időközben felmerült nehézségek (az egyik fiatal kutató személyének megváltozása, a MNL új kutatónapi szabályzata, külföldi kutatási költségek késleltetett megtérítése) ellenére megfelel a munkatervben meghatározott haladási ütemnek. A két megyei tagintézményben tervezett iratanyag-feltárás időarányosan jól áll (MNL BaML 80%, MNL HBML csaknem teljes feldolgozottság), a beszámolási évre tervezett külföldi és további magyarországi levéltári kutatások rendben megvalósultak. Elkezdődött a protopográfiai adatbázis feltöltése, továbbá a digitalizálás is megfelelően halad. Az eddigi eredmények elérhetőek az Elektronikus Levéltári Portálon, illetve megjelentek – a tervezetthez képest magasabb számú közleményben – a projekt vezető és szenior kutatójához erősen kötődő Catastrum c. szaklapban.”

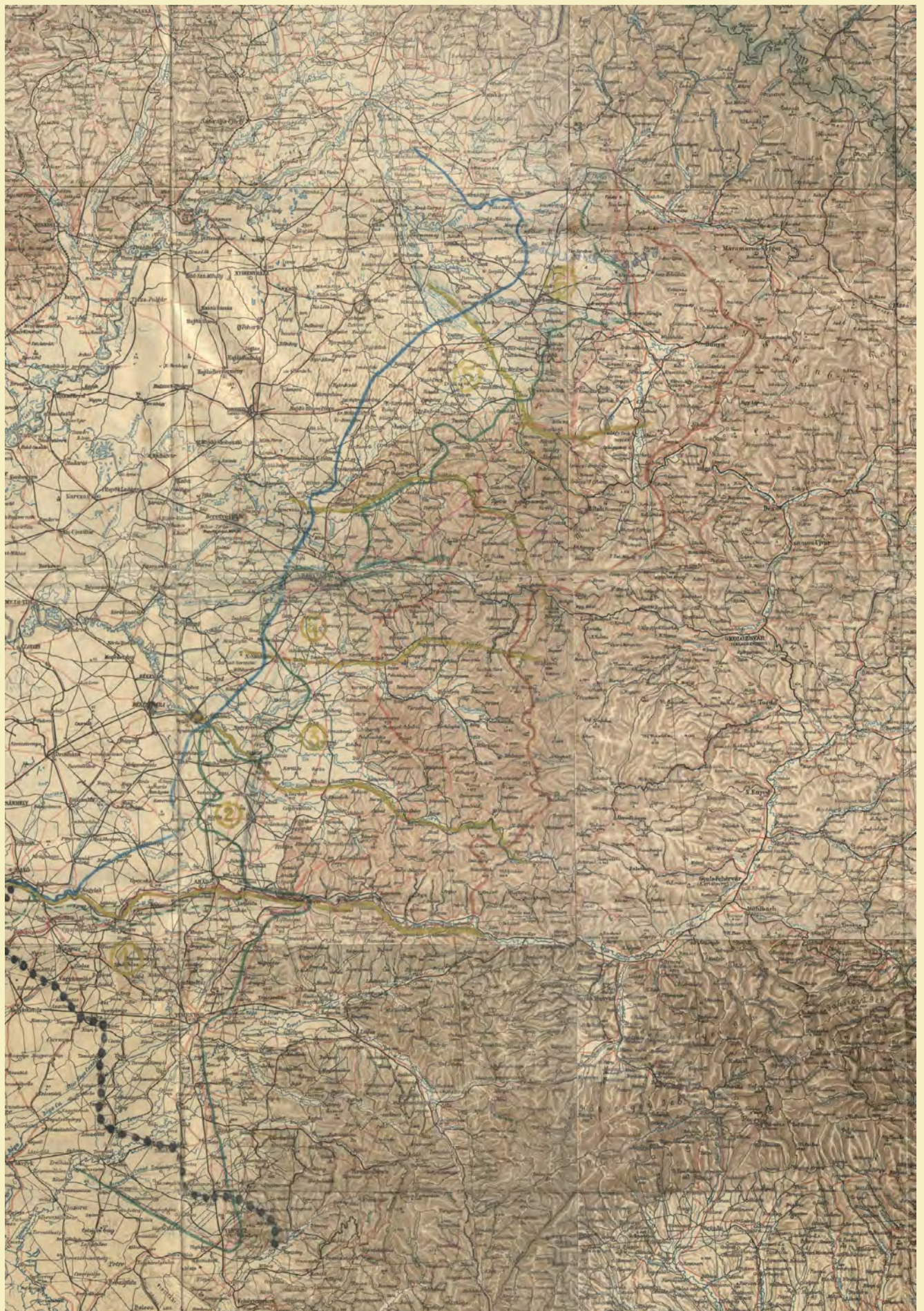
(Reisz T. Csaba)

■ Csátka 1857. évi kataszteri térképének litografált változata, 1867 (MNL OL, S 78-2293.-34.). L. ehhez Török Enikő cikkét

■ A magyar–román határmegállapító bizottság 1921. szeptember 7-i ülésére benyújtott nagyobb ívű magyar határkorrekciós javaslat térképvázlata (MNL OL, K 51, 1 csomó). Lásd ehhez Timár Gábor cikkét